

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕОРІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	D Бізнес, адміністрування та право
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	D1 Облік і оподаткування D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок D3 Менеджмент D4 Публічне управління та адміністрування D7 Торгівля
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Перший (бакалаврський)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

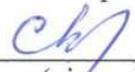
Робоча програма з навчальної дисципліни «Економічна теорія» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності D1 «Облік і оподаткування», D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», D3 «Менеджмент», D4 «Публічне управління та адміністрування», D7 «Торгівля» / Укладач Н.О. Рибак. Біла Церква: БНАУ, 2025. 26 с.

Укладач: Н. О. Рибак , канд. екон. наук, доцент

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та економічної теорії (Протокол № 11 від 25.06.2025 р.)

Завідувач кафедри економіки та економічної теорії,

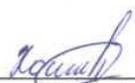
канд. екон. наук, доцент

(підпис)

Світлана Батажок

Гарант ОП «Облік і оподаткування»,

канд. екон. наук, доцент

(підпис)

Сергій Хомовий

Гарант ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»

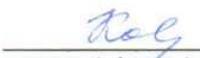
канд. екон. наук, доцент

(підпис)

Вікторія Зубченко

Гарант ОП «Менеджмент»,

канд. екон. наук, доцент

(підпис)

Надія Коваль

Гарант ОП «Публічне управління та адміністрування»

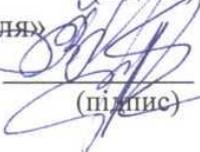
канд. екон. наук, доцент

(підпис)

Вікторія Панасюк

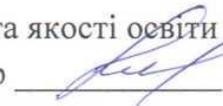
Гарант ОП «Підприємництво і торгівля»

канд. екон. наук, доцент

(підпис)

Валентина Кепко

Схвалено групою зі змісту та якості освіти економічного факультету (Протокол № 6 від 26.06.2025 р.)

Голова групи зі змісту та якості освіти економічного факультету д-р екон. наук, професор Ігор Паска

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ:	
3.1. D1 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ».....	5
3.1. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
3.2 D2 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК».....	6
3.2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	6
3.3. D3 «МЕНЕДЖМЕНТ».....	7
3.3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	7
3.4. D4 «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ».....	8
3.4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	8
3.5 D7 «ТОРГІВЛЯ».....	9
3.5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	9
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ».....	9
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	10
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	11
6.1. Лекції.....	11
6.2. Практичні заняття.....	17
6.3. Самостійна робота.....	17
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних та групових завдань.....	18
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	19
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	20
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	20
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	20
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ....	21
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	22

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2025-2026 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Економічна теорія» для денної форми навчання виділено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 56 години (лекції – 28, практичні заняття – 28), самостійна робота студентів – 94 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право»	<i>Обов'язкова</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність:	<i>Рік підготовки:</i>	
Індивідуальне науково-дослідне завдання відповідно до рекомендованого списку	D1 «Облік і оподаткування» D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»	1-й	1-й
Загальна кількість годин - 150	D3 «Менеджмент» D4 «Публічне управління та адміністрування» D7 «Торгівля»	<i>Семестр</i>	
		1-й	1-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 7	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	28 год.	6 год.
		<i>Практичні</i>	
		28 год.	6 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		94 год.	138 год.
Підсумковий контроль: іспит			

Метою вивчення дисципліни «Економічна теорія» є набуття майбутніми фахівцями ґрунтовних економічних знань, формування у них логіки економічного мислення і економічної культури, навчання їх базовим методам пізнання і аналізу економічних процесів, вмінню приймати обґрунтовані рішення з приводу економічних проблем, пов'язаних з їх майбутньою практичною діяльністю.

Завданням навчальної дисципліни є набуття належних навичок раціональної економічної поведінки, виходячи з концептуальних основ ринкової економіки, розуміння особливостей функціонування сучасних ринків та утворення цін на послуги праці, капіталу, природних ресурсів відповідно до типу ринкової структури; набуття навичок аналізу агрегованих показників, визначення чинників і наслідків макроекономічного розвитку господарських систем, а також можливостей держави коригувати цей процес відповідно до цілей та пріоритетів економічної політики.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Обов'язковий освітній компонент «Економічна теорія» базується на знаннях таких дисциплін як «Математика», «Географія», «Історія», «Громадянська освіта», які вивчались в середній школі.

3.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D1 «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

ЗК 01. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

СК 11. Демонструвати розуміння вимог щодо професійної діяльності, зумовлених необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

3.1. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР 1. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР 13. Усвідомлювати особливості функціонування підприємств у сучасних умовах господарювання та демонструвати розуміння їх ринкового позиціонування.

ПР 15. Володіти загально-науковими та спеціальними методами дослідження соціально-економічних явищ і господарських процесів на підприємстві.

ПР 21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР 22. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

3.2. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D2 «ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА, СТРАХУВАННЯ ТА ФОНДОВИЙ РИНОК»

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

3.2. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

3.3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ДЗ «МЕНЕДЖМЕНТ»

ЗК 01. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 09. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 17. Прагнення до збереження навколишнього природного середовища

СК 01. Здатність визначати та описувати характеристики організації.

СК 02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 03. Здатність визначати перспективи розвитку організації.

СК 06. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК 12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

3.3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 01. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 04. Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 05. Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

ПРН 06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

3.4. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D4 «ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ»

ЗК 01. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 02. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 05. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК 08. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 09. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 01. Здатність до соціальної взаємодії, до співробітництва й розв'язання конфліктів

СК 08. Здатність готувати проекти управлінських рішень та їх впроваджувати.

СК 09. Здатність впроваджувати інноваційні технології.

3.4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 01. Використовувати базові знання з історичних, культурних, політичних, соціальних, економічних засад розвитку суспільства.

РН 04. Знати структуру та особливості функціонування сфери публічного управління та адміністрування.

РН 11. Уміти здійснювати пошук та узагальнення інформації, робити висновки і формулювати рекомендації в межах своєї компетенції.

РН 13. Використовувати методи аналізу та оцінювання програм сталого розвитку

3.5. КОМПЕТЕНТНОСТІ ВІДПОВІДНО ДО СТАНДАРТУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ D7 «ТОРГІВЛЯ»

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

- ЗК 2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.
- ЗК 9. Прагнення до збереження навколишнього середовища.
- ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.
- ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- СК 1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької та торговельної діяльності.
- СК 3. Здатність здійснювати діяльність у взаємодії суб'єктів ринкових відносин.
- СК 4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких та торговельних структур.
- СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємництва та торгівлі.

3.5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

- ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.
- ПРН 2. Застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій та торговельній діяльності.
- ПРН 9. Знати вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної і правової держави.
- ПРН 10. Діяти соціально відповідально на основі етичних, культурних, наукових цінностей і досягнень суспільства.
- ПРН 11. Мати концептуальні наукові та практичні знання у сфері підприємництва та торгівлі, необхідні для подальшого використання на практиці.

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»

Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку

Тема 1.1. Економічна теорія як наука.

Тема 1.2. Рушійні сили економічного розвитку.

Тема 1.3. Економічна система суспільства. Відносини власності.

Тема 1.4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші.

Тема 1.5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.

Тема 1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки.

Тема 1.7. Капітал підприємства. Витрати виробництва і прибуток.

Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин

Тема 2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні.

Тема 2.2. Циклічність - загальна закономірність ринкової економіки.

Тема 2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл.

Тема 2.4. Державне регулювання національної економіки.

Тема 2.5. Закономірності формування та сутність світового господарства

Тема 2.6. Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство

Тема 2.7. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		л	п	лб	інд	СРС		л	п	лб	інд	СРС
Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку												
Тема 1.1	11	2	2			7	11	1				10
Тема 1.2	11	2	2			7	11	1				10
Тема 1.3.	11	2	2			7	10					10
Тема 1.4	11	2	2			7	11	1				10
Тема 1.5	11	2	2			7	11		1			10
Тема 1.6	11	2	2			7	12		1			11
Тема 1.7	11	2	2			7	12		1			11
Разом за модуль 1	77	14	14			49	78	3	3			72
Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин												
Тема 2.1	11	2	2			7	10	1				9
Тема 2.2	11	2	2			7	10		1			9
Тема 2.3	10	2	2			6	10		1			9
Тема 2.4	11	2	2			7	10	1				9
Тема 2.5	10	2	2			6	10	1				9
Тема 2.6	10	2	2			6	11					11
Тема 2.7	10	2	2			6	11		1			10
Разом за модуль 2	73	14	14			45	72	3	3			66
Всього годин	150	28	28			94	150	6	6			138

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль I. Загальні основи економічного розвитку</i>	
<p>1.1. Економічна теорія як наука Опис навчальної дисципліни: цілей, змісту, очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання. Принципи академічної доброчесності.</p> <p>Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічні закони, принципи і категорії. Економічні закони. Система економічних законів. Методи пізнання економічних процесів і явищ. Функції економічної теорії.</p> <p>Практичне значення економічної теорії. Економічна теорія та економічна політика. Економічна політика під час війни та в період післявоєнної відбудови.</p>	2
<p>1.2. Рушійні сили економічного розвитку Економічні потреби суспільства, їх суть та класифікація. Безмежність потреб. Піраміда Маслоу. Закон зростання потреб та механізм його дії. Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.</p> <p>Суть і структура суспільного виробництва. Виробничі можливості суспільства. Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей.</p> <p>Результативність виробництва та її показники. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Основні напрямки підвищення ефективності суспільного виробництва.</p>	2
<p>1.3. Економічна система суспільства. Відносини власності Економічна система: її сутність та структурні елементи. Цілісність, органічність, ієрархічність системи.</p> <p>Продуктивні сили як матеріальна основа економічної системи. Економічні відносини як суспільна форма і спосіб організації</p>	2

<p>економічної системи. Структура економічних відносин.</p> <p>Типи економічних систем. Моделі організації національних господарств.</p> <p>Поняття власності. Економічний зміст власності та право власності. Об'єкти та суб'єкти власності. Місце власності в системі виробничих відносин. Різноманітність форм власності. Еволюція відносин власності та її об'єктивні основи. Роздержавлення: зміст і форми здійснення. Демонізація. Приватизація: зміст, форми і етапи здійснення.</p>	
<p>1.4. Товарна форма організації суспільного виробництва. Товар і гроші</p> <p>Генезис форм організації суспільного виробництва. Причини виникнення товарного виробництва, його сутність, ознаки і роль у розвитку суспільства. Еволюція товарного виробництва: просте, розвинуте, сучасне.</p> <p>Товарна форма продукту. Товар та його властивості. Відмінність товару від продукту. Теорії вартості.</p> <p>Функціонування товарного господарства та його закони. Закон вартості та його функції. Особливості дії закону вартості в сучасних умовах.</p> <p>Теоретичні концепції виникнення і суть грошей. Сутність грошей. Гроші як загальний вартісний еквівалент. Функції грошей та їхня еволюція. Еволюція грошей. Функціональні форми грошей.</p> <p>Грошовий обіг та його закони. Визначення грошової маси, необхідної для обслуговування товарного обігу. Рівняння Фішера. Грошова система та її види. Засоби регулювання грошового обігу. Сучасна грошова система. Конвертованість грошей.</p>	2
<p>1.5. Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи</p> <p>Сутність ринку. Об'єктивні умови його виникнення та характерні риси. Класифікація та види ринків. Механізм ринкового саморегулювання: попит і пропозиція, ринкова ціна, конкуренція.</p> <p>Конкуренція як рушійна сила ринкової економіки. Сутність, причини та умови існування. Функції конкуренції. Види конкуренції. Досконала і недосконала конкуренція. Нецінова конкуренція. Захист конкуренції від монополії. Антимоніпольне законодавство.</p> <p>Поняття ринкової інфраструктури та її основні елементи. Біржі та їх місце в ринковій економіці. Види бірж. Товарна біржа, її функції та класифікація. Фондова біржа та її функції. Біржові індекси. Валютна біржа. Біржа праці та її функції. Служба зайнятості в Україні. Банки та банківська система. Операції банків та їх функції. Типи банків. Небанківські фінансово-кредитні установи. Банківська система України та проблеми її формування.</p>	2

<p>1.6. Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки</p> <p>Мікроекономічний рівень і суб'єкти господарювання: підприємства (фірми), домогосподарства. Поняття підприємницької діяльності. Функції та принципи підприємництва. Умови розвитку підприємницької діяльності. Суб'єкти, об'єкти та види підприємництва. Дві моделі підприємництва: класична та інноваційна. Нові види підприємництва (венчурний бізнес, інжиніринг, лізинг). Підприємство (фірма) – первинна ланка ринкової економіки. Види підприємств та їх об'єднань в Україні.</p> <p>Економічна сутність домогосподарства. Місце домогосподарств в економічному житті суспільства та їх функції. Доходи домогосподарств, їх джерела та розподіл.</p> <p>Аграрна сфера виробництва та її особливості. Земля як особливий фактор виробництва і об'єкт власності. Земельна власність як основа аграрних відносин. Ринок землі. Попит і пропозиція на землю. Ціна землі. Орендні відносини в Україні.</p> <p>Земельна рента – економічна форма реалізації земельної власності. Монополія на землю як на об'єкт господарювання і диференціальна земельна рента. Механізм утворення диференційної ренти I та диференційної ренти II. Монополія на землю як на об'єкт власності і абсолютна земельна рента. Монопольна рента.</p> <p>Форми господарювання в сільському господарстві та їх особливості в різних країнах. Агропромислова інтеграція й агропромисловий комплекс. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.</p>	2
<p>1.7. Капітал. Витрати виробництва і прибуток</p> <p>Капітал (фонди) – матеріальна основа підприємницької діяльності. Кругообіг і оборот капіталу (фондів) як процес індивідуального відтворення. Оборот капіталу. Час обороту. Чинники прискорення обороту капіталу в умовах сучасної НТР.</p> <p>Структура капіталу (фондів). Основний капітал (фонди). Фізичний і моральний знос. Амортизація. Норма амортизації. Значення прискореної амортизації в умовах НТР. Капіталовіддача та капіталомісткість. Оборотний капітал (фонди): сутність, структура та показники ефективності використання. Капітал сфери обігу. Оборотні засоби.</p> <p>Витрати виробництва, суспільства і підприємства. Вартість і собівартість продукції. Собівартість продукції, її види та структура. Шляхи зниження собівартості.</p> <p>Дохід підприємства та його форми. Розподіл прибутку за основними напрямками його використання. Норма прибутку і чинники, що її підвищують. Рентабельність. Норма рентабельності.</p>	2
<p>Разом за модуль 1</p>	14

Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин	
<p style="text-align: center;">2.1. Відтворення та економічне зростання на макрорівні</p> <p>Сутність суспільного відтворення та його види. Зміст і типи економічного зростання. Вимір економічного зростання та його темпів. Новий тип економічного зростання. Рушійні сили економічного зростання. Нагромадження та інвестиції. Економічний закон нагромадження. Норма нагромадження.</p> <p>Сталий розвиток. Необхідність забезпечення сталого розвитку України. Суспільний продукт. Натурально-речовий склад та вартісна форма суспільного продукту. Сучасні форми суспільного продукту. Виробництво, розподіл і використання національного доходу.</p> <p>Особливості економічної та соціальної складових стратегії сталого розвитку в умовах війни. Українська економіка в умовах війни. Економічне падіння та економічний розвиток у повоєнний період в Україні. Вплив війни на зайнятість населення України.</p> <p>Тіньовий сектор в економічному відтворенні. Масштаби і особливості тіньової економіки в Україні.</p> <p>Національне багатство: сутність, структура та проблеми його відтворення. Природне багатство. Національне багатство України.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.2. Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки</p> <p>Економічна рівновага і циклічність. Циклічність - специфічна форма ринкової економіки. Система економічної рівноваги: рівновага виробництва, розподілу, обміну і споживання. Стійкість економічної рівноваги.</p> <p>Типи економічних циклів. Довгі, середні та короткі економічні хвилі.</p> <p>Циклічний характер суспільного відтворення в ринковій економіці. Економічний цикл, його фази та матеріальна основа. Особливості економічних циклів у сучасних умовах. Антикризове регулювання.</p> <p>Макроекономічна нестабільність економіки України: причини та шляхи виходу з кризи.</p>	2
<p style="text-align: center;">2.3. Доходи населення, їх формування та розподіл</p> <p>Суть і структура використання національного продукту. Розподільчі відносини як фаза відтворення. Формування доходів населення, їх структура. Форми розподілу доходів у суспільстві. Механізм перерозподілу національного доходу і доходів населення. Вартість життя і сімейний дохід. Бюджет домогосподарства, його структура і використання. Прожитковий мінімум і його види.</p> <p>Рівень та якість життя населення. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи</p>	2

<p>механізму соціального захисту.</p> <p>Диференціація доходів та її межі.</p> <p>Вплив війни на рівень доходів населення України. Поглиблення нерівності в доходах населення в умовах збройної агресії проти України.</p>	
<p>2.4. Державне регулювання національної економіки</p> <p>Державне регулювання як складова частина господарської системи. Економічні функції держави в ринковій економіці. Сучасні моделі державного регулювання економіки.</p> <p>Поняття фінансово-кредитної системи. Сутність і функції фінансів. Фінансова система та її структура Державний бюджет. Доходи і видатки бюджету. Бюджетний дефіцит і шляхи його подолання. Консолідований бюджет. Місцеві бюджети. Фінанси підприємств, їх структура та функції.</p> <p>Податки. Функції та види податків. Принципи побудови податкової системи. Поняття кредитної системи та її структура. Необхідність, сутність та джерела кредиту. Форми, функції та принципи кредиту. Роль кредиту в перерозподілі національного доходу та підвищенні ефективності суспільного виробництва. Позичковий відсоток, його сутність, функції.</p>	2
<p>2.5. Закономірності формування та сутність світового господарства</p> <p>Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Поняття світового господарства та етапи його розвитку. Сутність, функції та закономірності розвитку світового господарства. Нерівномірність розвитку окремих регіонів та міжнародна інтеграція. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці.</p> <p>Система міжнародних економічних відносин. Світова торгівля, її види та структура. Міжнародна валютна система. Валютний курс. Європейська валютна система. Міжнародний валютний фонд і його функції. Вивіз капіталу. Причини та соціально-економічні наслідки вивозу капіталу. Науково-технічне співробітництво. Міжнародна міграція робочої сили. Причини міжнародної трудової міграції. Основні напрями трудової міграції. Міжнародні фінансово-економічні організації та їх роль у сучасній економіці. Валютні економічні зони.</p>	2
<p>2.6. Проблеми інтеграції економіки України в світове господарство</p> <p>Об'єктивні основи зовнішньоекономічних зв'язків України, її геополітичні інтереси. Основні напрями, форми і суб'єкти зовнішньоекономічних відносин України. Природно-ресурсний</p>	2

<p>потенціал. Структура економіки. Експортно-імпортний потенціал України. Торгові партнери. Потреби імпорту.</p> <p>Регіональне співробітництво. Відносини з ЄС. Співробітництво в рамках СНД. Розширення зовнішньоекономічних зв'язків України.</p> <p>Міжнародні валютно-фінансові відносини України. Проблеми зовнішньоекономічної заборгованості. Залучення іноземного капіталу в економіку України. Відносини з міжнародними економічними та фінансовими організаціями. Роль економічної реформи в інтеграції України у світову економічну систему. Україна і проблеми глобалізації сучасної економіки.</p>	
<p>2.7. Економічні аспекти глобальних проблем та їх вплив на економічний розвиток.</p> <p>Причини виникнення та сутність глобальних проблем. Економічне зростання та глобальні проблеми. Класифікація глобальних проблем. Сучасні глобальні проблеми. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Паливно-енергетична та сировинна залежність. Екологічна криза та форми її прояву. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення. Проблема та шляхи скорочення зон зuboжіння, голоду і хвороб у світі. Проблеми роззброєння та мирного використання атому.</p> <p>Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.</p>	2
Разом за модуль 2	14
Всього	28

6.2. Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>		
1	Економічна теорія як наука.	2
2	Суспільне виробництво та його структура	2
3	Економічна система суспільства. Відносини власності.	2
4	Форми організації суспільного виробництва. Товар і гроші.	2
5	Теоретичні основи ринкової економіки та її основні елементи.	2
6	Підприємництво у ринковій економіці. Особливості підприємництва в аграрному секторі економіки	2
7	Капітал підприємства. Витрати виробництва і прибуток	2
Разом за модуль 1		14
<i>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</i>		
8	Відтворення та економічне зростання на макрорівні.	2
9	Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки.	2

10	Доходи населення, їх формування та розподіл.	2
11	Державне регулювання національної економіки.	2
12	Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок.	2
13	Форми економічних відносин у системі світового ринкового господарства	2
14	Глобалізація економіки та загально-цивілізаційні проблеми людства.	2
Разом за модуль 2		14
Всього		28

6.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1. Загальні основи економічного розвитку</i>		
1	Економічна теорія як наука. Практичне значення економічної теорії.	7
2	Рушійні сили економічного розвитку. Науково-технічний прогрес та його роль у розвитку виробництва.	7
3	Закономірності та особливості розвитку перехідних економік. Інтелектуальна власність як складова і особлива форма відносин власності.	7
4	Товарна форма організації суспільного виробництва. Теорії вартості. Теорії походження грошей.	7
5	Ринок і механізм його функціонування. Проблеми формування ринкової інфраструктури в Україні.	7
6	Підприємництво у ринковій економіці. Домогосподарство як суб'єкт ринкових відносин.	7
7	Капітал підприємства. Первісне нагромадження капіталу і його особливості в процесі переходу економіки України до соціального ринкового господарства.	7
Разом за змістовий модуль 1		49
<i>Змістовий модуль 2. Економічне зростання та соціально-економічний прогрес. Інтернаціоналізація економічних відносин</i>		
8	Відтворення та економічне зростання на макрорівні. Інноваційне оновлення виробничого потенціалу України. Перспективні структурні зміни у національному багатстві України.	7
9	Циклічність – загальна закономірність ринкової економіки. Теорія «довгих хвиль» в економіці.	6
10	Доходи населення, їх формування та розподіл. Сімейний бюджет: формування і використання.	7
11	Державне регулювання національної економіки. Податки і податкова система в Україні на сучасному етапі.	6

12	Світове господарство і міжнародні економічні відносини. Динаміка прямих іноземних інвестицій в Україну. Проблеми міграції з України.	7
13	Суперечності економічної інтернаціоналізації	6
14	Сектори глобальної економіки.	6
<i>Разом за модуль 2</i>		45
Всього		94

Примітка: У розрахунку годин на виконання самостійної роботи передбачено час на виконання індивідуальних завдань

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

1. Політика та її роль в економічному житті.
2. Основні напрями, пріоритети, методи, важелі економічної політики.
3. Економічна політика під час війни та в період післявоєнної відбудови.
4. Функції держави в сучасній ринковій економіці
5. Соціальна політика держави та соціальний захист населення
6. Соціальна політика як необхідна умова функціонування соціальної держави
7. Публічно-приватне партнерство як дієвий механізм взаємодії влади та бізнесу
8. Зародження, становлення та історичний розвиток публічно-приватного партнерства
9. Міжнародні фінансово-кредитні організації в системі світових економічних відносинах.
10. Сучасні особливості вивозу капіталу та міжнародної інвестиційної діяльності.
11. Основні причини міжнародної міграції робочої сили і форми, в яких вона здійснюється.
12. Головні шляхи залучення іноземного капіталу економіки в Україну.
13. Роль зовнішньої торгівлі в економічному розвитку України.
14. Платіжний баланс України та методи його регулювання.
15. Основні форми міжнародного співробітництва України.
16. Визначальне місце наукового потенціалу у сучасному виробництві.
17. Змішана економічна система як мотиваційна модель розвитку суспільства
18. Інтелектуальна форма власності та її захист державою
19. Монополізація економіки та її негативні наслідки
20. Поєднання сталого розвитку та економічного зростання.
21. Перспективи та якість економічного зростання на новому циклі
22. Посилення ролі та значення інтелектуального капіталу на етапі структурних зрушень в економіці
23. Підприємництво як ризикова діяльність, його передумови.
24. Місце державного підприємства у сучасній економіці.
25. Мале та середнє підприємництво як форми активізації населення та стабільності економіки.

- 26. Джерела утворення та напрямки використання прибутку підприємств.
- 27. Проблеми роззброєння та мирного використання атому.
- 28. Україна на шляху інтеграції до системи глобальної економіки.
- 29. Глобальна економічна диференціація

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції-візуалізації, пояснювально-ілюстративний метод, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з виконанням творчих завдань; ситуаційних вправ та завдань - індивідуальних та в групах; конференцій; ділових ігор.

У разі дистанційного і змішаного навчання використовуються навчальна платформа Moodle Білоцерківського НАУ, онлайн-платформи ZOOM, Google Meet, електронна пошта, мобільні додатки.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Економічна теорія» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування, а також модульних контрольних робіт.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам в електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності студентів здійснюється у формі іспиту за результатами поточного контролю (тематичного оцінювання, виконання ІНДЗ та модульного контролю) і передбачає обов'язкову присутність студентів. Результати іспиту оприлюднюються під час екзаменаційної сесії.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання лекційних занять не передбачено. На лекційних заняттях ведеться облік присутності здобувачів для контролю відвідуваності занять.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, практичні роботи, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання

результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання здобувачів освіти здійснюється за результатами поточного (практичні заняття, самостійна робота) та рубіжного (модульного) контролів за десятибальною шкалою – «1», «2», «3», «4» ... «10».

1 бал оцінювання (з заокругленням до цілого числа) відповідає 10 % правильних тверджень у разі усної відповіді, відповідей у тесті, виконаних завдань тощо.

Бали з модульного контролю нараховуються за виконання модульної контрольної роботи.

Відсутність студента на занятті («нб») у розрахунку середнього арифметичного значення (САЗ) приймається як «0».

У кінці семестру обчислюється САЗ всіх отриманих здобувачем вищої освіти оцінок з наступним переведенням його у бали за формулою:

$$\text{БПК} = \text{САЗ} \times k,$$

де БПК - бали з поточного контролю;

САЗ - середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок:

k - коефіцієнт для певного виду контролю (практичні заняття, самостійна робота – «3», модульний контроль – «1» для форми підсумкового контролю «екзамен» та «4» для форми підсумкового контролю «залік»).

Результати поточного оцінювання здобувача (за 10-бальною шкалою) виставляються в електронний журнал АСУ БНАУ і автоматично переводяться у 100-бальну шкалу відповідно до розподілу балів за окремі види робіт.

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти

Максимально можлива кількість балів, якщо форма підсумкового контролю	Практичні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль	Підсумковий контроль	Загальний бал
Іспит	30	30	10	30	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	

60-63	Е		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint.
2. Методичні рекомендації до виконання практичних, індивідуальних завдань та самостійної роботи.

Технічні засоби:

Мультимедійний проектор Acer, комп'ютер Intel Celeron, країна походження – Україна, комп'ютери Intel Core I5/O3Y 8Gb, HDD 500 Gb, монітори Samsung.

Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office (Access, Word, Excel, Power Point, MS Project), Firefox.

Системи дистанційного навчання: Moodle (teach.btsau.net.ua), Zoom.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Законодавча та нормативно-правова

1. Господарський Кодекс України від 16.01.2003 р. No 436-IV (поточна редакція від 02.04.2020). Відомості Верховної Ради(ВВР). 2003. No 18, No 19-20, No 21-22. Ст. 144. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
2. Закон України «Про приватизацію державного і комунального майна». Документ 2269-VIII, чинний, поточна редакція. Редакція від 07.01.2023, підстава 2154-IX (Остання подія Редакція, відбудеться пізніше, підстава 1206-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2269-19#Text>
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту права власності. Документ 159-IX, чинний, поточна редакція Прийняття від 03.10.2019 (Остання подія. Набрання чинності, відбулась 02.11.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/159-20#Text>
4. Закон України «Про захист економічної конкуренції». Документ 2210-III, чинний, поточна редакція. Редакція від 07.05.2022, підстава 17-IX (Остання подія. Редакція, відбудеться 31.03.2023, підстава 2849-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>
5. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність». Документ 959-XII, чинний, поточна редакція. Редакція від 07.01.2023, підстава 2154-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>

6. Закон України «Про банки і банківську діяльність». Документ 2121-III, чинний, поточна редакція. Редакція від 01.01.2023, підстава 2465-IX (Остання подія. Редакція, відбудеться пізніше, підстава 2147а -VIII, 2074-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
7. Кодекс законів про працю України. Документ 322-08, чинний, поточна редакція. Редакція від 24.12.2023, підстава 3494-IX (Остання подія . Редакція, відбудеться пізніше, підстава 2937-IX). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>
8. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами та доповненнями). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

Основна література

1. Анатолій Щетинін. Політична економія. Підручник. ЦУЛ, 2023. 480с.
2. Володимир Семененко, Дмитро Коваленко, Валерій Бугас, Олена Семененко. Економічна теорія. Політекономія. Навчальний посібник. Центр учбової літератури. 2023. 360с.
3. Галушка З.І., Поченчук Г.М. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
4. Економічна теорія: навчальний посібник для студентів неекономічних спеціальностей КНУБА / За редакцією доктора економічних наук, професора В. М. Лича. К.: КНУБА, 2023. 134с.
5. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.П. Якобчук. К.: Видавництво Ліра-К, 2020. 450 с.
6. Економіка: теорія і практика. Підручник. Чернівці: Чернів. нац. ун-т. 2020. 232 с.
7. Економічна енциклопедія: У трьох томах / Редкол.: С.В.Мочерний та ін.К.: Видав.центр «Академія». Т.2. 2001. 848 с.
8. Кокарев І.В. Основи економічної теорії : навч. посіб / І.В. Кокарев. Дніпро: ДДУВС, 2020. 100 с.
9. Ліана Чернобай, Тетяна Ясінська. Економіка Європейського Союзу. Теоретичний та прикладний аспект. Навчальний посібник. В-во: Кондор, 2023. 184с.
10. Микола Горбач. Економічна теорія. Підручник. ЦУЛ:, 2023. 532с.
11. Сірко А.В.. Економічна теорія. Політекономія. Посібник. Центр учбової літератури. 2023. 448с.
12. Юрій Ніколенко. Політична економія. Підручник. Центр учбової літератури. 2023. 632с.
13. Юрій Козак. Основи економічної теорії. Навчальний посібник. ЦУЛ, 2023. 264с
14. Яворська Ж.Б.. Електронний навчальний посібник до вивчення курсу навчальної дисципліни «Основи економічної теорії». Львів. 2023. 119 с.

Додаткова література

1. Антоніна Базилюк, Жанна Дерій, Валентина Концева, Інна Хоменко. Економічна теорія. Практикум. Центр учбової літератури. 2023. 312с
2. Базові дефініції з економіки: навчальний посібник / П.І. Юхименко та ін. Біла Церква, Білоцерківський навчально-виробничий комплекс «Освіта», 2018. 260 с.
3. Базилюк А.В. Економічна теорія. Практикум: навчальний посібник / Базилюк А.В., Дерій Ж.В., Концева В.В., Хоменко І.О. К.: «Центр учбової літератури» 2020. 312 с.
4. Варченко, О., Варченко, О., Драган, О., Ткаченко, К., Рибак, Н., & Зубченко, В. (2024). «Зелені фінанси» в повоєнному відновленні України: організаційно-фінансові аспекти. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 3(56),7585.
5. Віктор Пинзеник. Популярна Економіка. Як зрозуміти економіку та полюбити її. В-во: Брайт Букс, 2023. 248с.
6. Державно-підприємницьке партнерство в умовах формування інституціонального порядку децентралізації: монографія / П.І. Юхименко, О.А. Шуст, Т.М. Димань та ін. За заг. редакцією д.е.н., професора Шуст О.А. Біла Церква: БНАУ, 2022. 464с.
7. Джеремі Міллер. Правила інвестування Воррена Баффета. Як зберігати та примножувати капітал. Переклад: Євген Мірошніченко. Видавництво: Book Chef, 2023. 320с.
8. Дмитро Бураков. Що порібно знати українцям про економіку. В-во: Куркуль, 2021. 384с
9. Dragan O., Tertychna L., Rybak N. Modern level of human capital of the Ukrainian enterprises in the conditions of technological spreads. *New trends in the economic systems management in the context of modern global challenges : collective monograph VUZF University of Finance, Business and Entrepreneurship*. Sofia. Bulgaria: VUZF Publishing House "St. Grigorii Bogoslov", 2020. 309 p.
10. Ернст Заграва. Політекономія бунтів, або як країни підіймали свої економіки, причини успіхів і невдач. В-во: АДЕФ Україна. 2022.
11. Економіка: практикум з економічної теорії, історії економіки та економічної думки, мікро- та макроекономіки. За ред. З.І. Галушки, Г.М. Поченчук. Чернівці: Чернівецьк. нац. ун-т. Ю. Федьковича. 2022. 368 с.
12. Конкурентоспроможність аграрного підприємства: підручник / П.І. Юхименко, О.А. Шуст, Т.М. Димань та ін. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора Шуст О.А. - Київ: Вид. "Центр учбової літератури", 2024. 536 с.
13. Ліана Чернобай, Тетяна Ясінська. Економіка Європейського Союзу. Теоретичний та прикладний аспект. Навчальний посібник. В-во: Кондор, 2023. 184с.
14. Макроекономічна збалансованість для забезпечення стійкості державних фінансів та економічного зростання в Україні : кол. моногр. за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НАН України М.І. Скрипниченко. Київ: НАН України, ДУ «Ін-

- т екон. та прогнозув. НАН України». 2020. 648 с. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/327.pdf>
15. Мостовенко О.О., Зінченко М.М. Особливості ринку праці в Україні під час 15 війни. Просторовий розвиток: Науковий збірник / Головн. ред. О. Ковальчук. – К., КНУБА, 2023. – Вип.6. С.360-368 DOI 3:<https://doi.org/10.32347//2786-7269.2023.5>
  16. Olha VARCHENKO, Yuliia GALCHYNSKA, Marat IBBATULIN, Dmytro KRYSANOV and Nadiia RYBAK, “Financial and Economic Aspects of Formation of Biofuel Supply Chains to Ukraine ” Proceedings of the 35th International Business Information Management Association (IBIMA), ISBN: 978-0-9998551-4-0, 1-12 April 2020, Seville, Spain, p. 8647-8661
  17. Однорог М. А., Рибак Н. О., Півторак М. В., Малишко І. Ю., Котлінський О. А. Аграрний сервіс в АПК як фактор потенціалу і розвитку підприємств ІНВЕСТИЦІЇ: ПРАКТИКА ТА ДОСВІД. 2024. №5. С.120-125
  18. Однорог М.А., Рибак Н.О., Побережний А.М., Романчук В.В., Іванець Р.А. Потенціал розвитку промислового підприємства // Агросвіт. 2025. №7. С.92-97.
  19. Petro Y, Svitlana B, Nadiia R, et al. (2024). Problems of the transition of the Ukrainian economy to a “green economy” based on sustainable technological change. *Journal of Infrastructure, Policy and Development*. 8(5): 3561.
  20. Rybak N.O., Drahan O.O. Pension system reform in Ukraine "*SWorld Journal*", Issue №9. Part 2 September 2021. P.23-27
  21. Розвиток інноваційного бізнесу: підручник / Юхименко П. І., Шуст О. А., Димань Т. М. та ін. За заг. ред. д.е.н., професора Шуст О. А. Київ. Центр учбової літератури, 2023. 476 с.
  22. Тертична Л. І., Рибак Н. О. Міграційна складова в системі менеджменту персоналу підприємства. *Менеджмент організацій і адміністрування: теорія та практика* : колект. монографія / за ред. проф. Н. С. Скопенко, проф. О. І. Драган. Київ : Кафедра, 2020. 404 с.
  23. Формування конкурентоспроможності агропідприємства в умовах екологізації та нового технологічного укладу аграрного виробництва. П.І. Юхименко, О.А. Шуст, Т.М. Димань та ін. За заг. ред. д-ра екон. наук, професора Шуст О. А. Біла Церква: БНАУ, 2024. 552 с.
  24. Шуст, О., Варченко, О., Гринчук, Ю., Крисанов, Д., Рибак, Н. (2022). Обґрунтування джерел фінансування аграрних закладів вищої освіти. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(42), 116-124.
  25. Шуст О.А., Гринчук Ю.С., Рибак Н.О. Моделі фінансування діяльності закладів вищої освіти / О.А.Шуст, Ю.С. Гринчук, Н.О. Рибак // Економіка та управління АПК. 2021. №2. С.119-130.
  26. Економічна теорія. Методичні вказівки для практичних занять і самостійного вивчення дисципліни здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» / Розробник: Н.О. Рибак. Біла Церква, 2024.88 с.

Інформаційні ресурси

1. Міністерство економіки www.me.gov.ua
2. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського. www.nbuv.gov.ua
2. Офіційний сайт бази українського законодавства в Інтернет: веб-сайт. [URL:www.lawukraine.com](http://www.lawukraine.com).
3. Офіційний сайт Державного комітету статистики України: веб-сайт. [URL:www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua).
4. Офіційний сайт інституту глобальних стратегій: веб-сайт. [URL:www.igls.com.ua](http://www.igls.com.ua).
5. Офіційний сайт інституту економічних досліджень і політичних консультацій: веб-сайт. [URL:www.ier.kiev.ua](http://www.ier.kiev.ua).
6. Офіційний сайт інституту світової економіки і міжнародних відносин : веб-сайт. [URL:www.iweir.org.ua](http://www.iweir.org.ua).
7. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». [URL: http://www.economukraine.com.ua/index.php](http://www.economukraine.com.ua/index.php)
8. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». [URL: http://etet.org.ua](http://etet.org.ua)
9. Офіційний сайт Національного інституту стратегічних досліджень: веб-сайт. [URL:www.niss.gov.ua](http://www.niss.gov.ua).
10. Офіційний сайт національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського: веб-сайт. [URL:www.nbuv.gov.ua](http://www.nbuv.gov.ua).
11. Офіційний сайт Національного банку України [URL: https://bank.gov.ua](https://bank.gov.ua)
12. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [URL : https://mof.gov.ua/uk](https://mof.gov.ua/uk)
13. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. [URL: http://www.idss.org.ua](http://www.idss.org.ua)
14. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. [URL: http://ief.org.ua](http://ief.org.ua)
15. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. [URL: http://www.imf.org/external/](http://www.imf.org/external/)
16. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. [URL: http://www.me.gov.ua](http://www.me.gov.ua)
17. Офіційний сайт Світового банку. [URL: http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine](http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine)
18. Стратегія сталого розвитку України до 2030 року. [URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf](https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/57342/mod_resource/content/1/Стратегія-сталого-розвитку.pdf)